٧٧٤

الفيض العجيب

اثر

احمد توفيق

قوزان طابور آغاسی اولوب آچقده بولنان

معارف نظارت جليله‌سنك رخصتيله طبع اولنمشدر

حقوقی مؤلفنه عائددر

استانبول

(مهران) مطبعه‌سی — باب عالی جاده‌سنده نومرو ٧

١٣٢٩

HACI MAHMUD EFENDİ BEŞİKTAŞ Vakıf Kütüphanesi

T.C. İş. Süleymaniye Kütüphanesi Müdürlüğü 1929

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı: Hacı Mahmud Ef.
Yeni kayıt No: 3077
Eski kayıt No:

﴿ بسم الله الرحمن الرحيم ﴾

حمد وثنای بیغایه اولخالق بی همتایه، وصلوة وسلام بی نهایه اول حبیب کبریایه دخی آل اصحاب رسول خدایه اما بعد بو عبد ناچز، هر شیدن عاجز، سینم قرقی تجاوز ایلدیکندن هرآن وزمان، اندیشه کنان، لجهٔ بحر عمانه مستغرقم که بو سن وساله دکین نیچون عمریمی هوا ایله ضایع ایده‌رك اشته باد خزان عمرم هر ساعت وهر لحظه اسمکده اولدیغنی کورینوپ طورركن بویله غفلتله وقت ضایع ایدیشمز علم وعرفان ومعارف واذعانه میل ایتمدیکمی وبو عالم ملکه نیچون کلدك ونه ایچون خلق اولنمش اولدیغمزی بیلمك لازم ایکن بویله نادان قالمغله حالم نه اوله‌جقدر دیوب قباحتی نفس شومدن تولد ایدن اجناس مختلفه صفتلو اخلاق ذمیمه‌لرك اغفالات تشویقاتنه حمل ایدرك بو حال یأس وملالت وملامت اوزره متأسف ومغمون ایکن بر لیلهٔ مسعوده‌یه مصادف بر زمان بر تنها محلده کماقی السابق تفکر دریاسنه غرق اولدیغمدن

(بیت)

یارب بکا بو حالمك اسرارینی کوستر * یا جانمی یا دردیمه درمانمی کوستر

دیه‌رك کندی کندیمه حسبحال ایدرکن ناکاه بر بار غفلت سفینه‌سنی مستغرق اولدیغم بحر بی پایانه لنکر انداز ایده‌رك الده اولان ارادهٔ جزئیه‌می بالکلیه ضبط و تکلم دکل بلکه جزئی بر حرکته بیله اقتدار براقیوب مست و حیران ایکن بر پیر روشنضمیر ظاهر اولدی اوحالت مستیده خاطر فقیرانه‌مه شویله خطور ایلدی که «عجبا بر مدندنبرو

مفتون اولدیغم خیال یعنی بو عالمه کلدیکمزدن و خلقیتمزدن سبب نه اولدیغنی بیلمك استردم زیرا علمم یوقکه بیله‌یم عرفانم یوقکه ادراك ایده‌یم دیو کیجه و کوندز بو حال غریبه و عجیبه‌یی کیمدن سؤال ایده‌یم و بو مشکلی کیمدن حل ایده‌یم دیه‌رك هر بار عالم تخیلاتده کشت وکذار ایدن و کیمسه‌یه افشای راز ایده‌مز ایدم زیرا بو بیت بتون بتون ذهنمی پریشان ایدردیکه شیخ سعدی بیورمشدر.

(بیت)

این مدعیان درطلبش بی خبرانند * کانرا که خبر شد خبری باز نیامد

مفهومنی دخی درخاطر ایلدکجه آرتق بو درده چاره بولنمز دیه قطع امیدم اوزرینه اوله که جناب کبریا کلام قدیمنده بیورمش اولدیغی اوزره «لاتقنطو من رحمة الله» اسرارینه و رحمتنه ادخال ایله بو پیر ماه منیری مشکلم حلی ایچون مخبر صادق ارسال ایلدی دیوب بو ملاحظه خاطردن کچرکن اول ذات عالیقدر دهان کوهر فشانك کشاد ایدوب بو عاجزه خطاباً

پیرروشنضمیر = ای واصل حقیقت اولمق املنده بولنان آدم بو فکرك کبی افکارلر هر بر انسانده بولنور بعضیلری اسراردن واقف و بعضیلری مغبون و بعضیلریدخی مغبوندن مغبون قالمشلردر فقط بر مقدارجق سکا بیان ایده‌یم دیدکده جان قولاغك آچوب استماعه مباشرت اولندی.

پیر روشنضمیر = اولا انسان اولانك اون بش اخلاق پسندیده‌سی بولنه‌جقدر انسان اولانه بو اون بش اخلاق ایله متخلق اولوب یعده عالمه نیچون کلندیکنی بیله اول اون بش اخلاق پسندیده بونلردرکه اباء وامهات اخلاق حمیده‌درلر جمله اخلاق حسنه بو اون بش اخلاقدن

تولد ایدر و اول اون بش اخلاق حمیده جمله اعمال صالحه‌نك اتا
و اناسیدر (انلرك برنجیسی نمازدر)
ایکنجیسی اوروجدر.
اوچنجیسی حجدر.
دردنجیسی زکاتدر.
بشنجیسی تصدیق حق و رسولدر و اعطای صدقاتدر.
التنجیسی ذکر و فکردر.
یدنجیسی ریاضتدر.
سکزنجیسی حلمدر.
طقوزنجیسی ادبدر.
اوننجیسی خشوعدر.
اون برنجیسی علمدر.
اون ایکنجیسی مسکنتدر.
اون اوچنجیسی تواضعدر.
اون دردنجیسی سخاوتدر.
اون بشنجیسی دیانتدر.

بونلر آبا و امهات اولدیغیچون باقی قلان اخلاق حمیده‌لر بونلردن حاصل تولد ایدر اخلاقه عدد اولمز واصل الی الله قدر یولی وار اگر سنده مجاهده ایدوب وعمریکی ضایع ایتمز ایسه‌ك تز وقتده تزکیهٔ نفس و تصفیهٔ قلب ایدوب تجلی روح و تجلی سبران ایده‌سك ضلالتدن نور هدایته یتشه‌سك قوله تعالی (یهدی الله لنوره من یشاء ذوالفضل العظیم) و دخی حدیث قدسیده وارد اولمشدر لایسعنی ارض ولاسماء ولکن یسعنی قلب عبدی المؤمن یعنی حق سبحانه و تعالی حضرتلری بیورر صیغمازم

یرل یمه و کوکلریمه لکن صیغرم مؤمن قولمك قلبنه فقط حلولی طائفه‌سی بوراسنی اکلامدقلرندن گمراه اولدیلر زیرا حق تعالی حضرتلرینك ذات شریفی هیچ بر نسنه‌یه صیغماز وحلول ایتمز زیرا منظری ظاهرده کورکان کرهٔ ارض وسما وموجودات سائردن ماعدا نیجه نیجه عالم خفیاتلرز دالهیده برزره معدومه اولدیغی «والله بکل شیء محیطدر» اما تجلی ایله صیغار گرکگه قول دخی قلبنی فساددن و پاسدن یقایوب جلا ویرملی که متجلی اولوب تجلی یه لایق اولسه قال نبی علیه السلام «من احب شیئًا اکثر ذکره» محبت ذکری آرتیرر ذکر فکری آرتیرر فکر مجاهده پرده‌سنی آچار مشاهده اولور مشاهده معرفت الله و حیرت آرتیرر حیرت کشی‌یی دل‌سوز ایدر نتکم حضرت رسول اکرم افندیمز بیورمشدر که جسده بر پاره ات واردر اول ات اصلاح اولور ایسه جمیع اعضا صالح اولور واگر اول فاسد اولور ایسه جمیع اعضا فاسد اولور اول ات دخی قلبدر بیوردی سالك صادق اولان اول قره قانی یقایوب غل وغشنی سپوروب آینهٔ قلبی کدوراتدن خالی قیله تاکه اول آیینه‌نك پاسی کیدوب شوق الهی یعنی عبد مقبلده محبت الهی غلبه‌سی اوله محبتله وارلغك نثار ایدوب موتوا اراده‌سیله اویقودن اویانه کندی نه مخلوق ایمش بیله من «عرف نفسه» اکا حاصل اوله وفقط عررفه ربه عالمنه واصل اوله علم الیقین ایله خالق بیله عین الیقین ایله کوره بله‌سك نیچون حلق اولدیغنی بیله‌سك کورلکدن قورتیلوب «من کان هذه اعمی وهو فی الاخره اعمی واضل سبیلا» معناسنی بیله‌سك وفهم ایده‌سك دها انشا الله سکا بیان ایدرم فقد اصل مشکل واندیشه وتفکر ایلدیکن مادهٔ مهمه‌دن برمقدارینی علی قدر الطاقه بیان واسرارینی عیان ایده‌یم دیه‌رك همان اول باب کنجینهٔ غیبك فتح ایله اسرار غیبك غیبك کتابنه بد و مباشرت ایلدی و بیوردیکه

پیر روشنضمیر جناب حقك برعالم عمانی واردركه عالم معانیدر حقك صوری علمندن عبارتدر یعنی جمیع موجودات الله تعالی‌نك علمندن عبارتدر مثلا بر شیئی تصور قیلدیغمز وقت اندن بزه برصورت حاصل اولور واول شیئی برصوتله تصور اولنور و تعقل قلنور اماالله تعالی حضرتلرینك علمی قدیمدر و بزم علممز حادثدر جناب حقك علمنده جمیع اشیانك صورتی واردر علم الله غیر ذات دکلدر اکانقوش علمیه اعتباریله عالم عمان دیرلر یعنی عالم معانی دیمکدر اصل عالم جبروت درلر عالم جبروتدن عبارتدر حق سبحانه وتعالی حضرتلرینك ذاتیله صفاتندن اول عالمده مناسبتمز صفات الله ایله‌دی اندن عالم ملکوته کلدك که عالم ارواحدر واکا عالم غیب دخی دیرلر عالم غیبك اهل یعنی عالم غیبده ملائکهٔ مهیمنین وکروبیون وعقول ونفوس ایله ارواح واردر واورانك اهلی بونلردر .

و اول عالمده مناسبتمز انلر ایله ایدی اندن عالم ملکه کلدك که عالم شهادتدر یعنی عالم افلاك وانجم وعالم عناصردر وموالد ثلثه‌در حضرات خمسه دیدکلری بوعالملردركه برنجی عالم عماندر ایکنجی عالم ارواحدر اوچنجی عالم مثالدر اکا خیال مطلق دیرلر انبیا واولیا وملائکه واهل الله مکاشفه‌لری وقتنده عالم مثالده کوررلر نتکم حضرت جبریل قچنکم حضرت فخر عالمه کلوردی عالم مثالده کورینوردی وهمده رؤیای صادقه وصالحه‌که اهل الله واهل ایمان نومده کوررلر وحوادثك وقوعنه حکم ایدرلر عالم مثالده کوررلر وعالم مثاله عالم برزخ دیرلر دخی وتعریفی دخی بویله‌در «عالم یترأ فیه الارواح و یستروح فیه الاجساد» دردنجی عالم خیال مقیددركه انسانك قوهٔ متخیله‌سنه دیرلر اول دخی برعالمدر اصل علم مثال مطلقدر بشنجی عالم شهادتدر اول دخی ایکی قسمدر برقسمی عالم ملکوته متعلقدركه یعنی عرش وکرسی وسبع سموات‌در و برقسمی عالم

ملکه متعلقدركه عناصردر و انلردن متولد اولان نسنه‌لردر یعنی حیوانات ونباتات ومعادن کی اسفل سافلین‌در .

ای اوغل سنك کیجه وکوندز فکر ایدوب «بوعالمه نیچون کلدك سبب نه ایدی بلیدم دیدیکك» ایشته برمقدارینی بیان ایتدم وبرمقدار دها بیان ایده‌یم نتکم حضرت داود مناجاتده نیاز ایلدی‌که «الهی لما ذاخلقت الخلق» حضرت رب عزتدن شو صورتله خطاب وارد اولدی «یاداؤد کنت کنزاً مخفیاً فاجبت ان اعرف فخلقت الخلق لاوعرف» یعنی مغنای شریفی «بن برکیزلو خزینه ایدم دیله‌دمکه بیلنه‌یم خلق یراتدم تحقیق بیلنمك ایچون کله‌لم معنای نحن فیهمزه حق جل وعلا حضرتلری برتجلی قیلوب بردکز پیدا اولدی والله تعالی حضرتلرینك اسامی وصفتلری اشبو دکزده ظاهر اولدی نتکم حضرت امام علی کرم الله وجه و رضی الله عنه حضرتلری اشبو ایت کریمه‌نك تفسیرنده بیورر قوله تعالی «ن والقلم ومایسطرون» یعنی نون عبارتدر دریای اولدنکیم «کنت کنزاً مخفیادر» «والقلم» عبارتدر دریای ثانیدن روح اضافیدركه عقل اولدر «ومایسطرون» عبارتدر دریای ثالثدن ودریای رابعدن‌که مفردات ملك و ملکوتدر و بو مفردات دائم خدمتده درلر انلردن ترتبات اجسامیه پیدا اولور یعنی اولکی دریا وایکنجی دریا برنجی دکز ذات دکزی اولوب یعنی تجلی دکزی اولمغله چوشه کلدکده ایکنجی دکز پیدا اولوب روح نبویهٔ محمدیه‌یی برنوردن قندیل ایچنده اظهار ایدوب جناب حق الوهیتنی وحبیبنی بلدیرمك ایچون و بتون ارواحی فطرت الاسلاح اوزره خلق ایلش ایدی جمله‌سنه ارادهٔ جزئیه‌ویریلوب کیف مایشاده برامقش ایدی اول آنده خطاب عزت وارداولدیکه ای ارواح سز بنم مخلوقم بن سزك ربکزمی‌یم بیوردقده روح نبوی حجابندن عرق

فشان اولوب یعنی ترلدوکرك اول مبارك قطره‌لری تصادف ایدن ارواح
مقدس ایله ومقرب اولدیکم سائر ارواح بعضاً بلی نداسیله برابر سجده
ایتدیلر و بعضیلری دخی نعوذ بالله لا کلمه‌سنی ارتکاب ایتدکلرندن مقام
اسفله نزوله مستحق اولدیلر واول زماندن برو مقاملو مقامنده قالدیلر تاکم
عالم اجسامه کلملرینه اراده الله اولنجیه‌قدر بعده عناصر اربعه‌دن
ترکب ایده‌جك جسدلره کیروب نفسی انسان طهارت وکمال حاصل
ایده مقام اصلنه منزل اولنه و دها عالی مقامه عروج ایتمك ایچون
عرش مجید مقام ومنزل روح پاك خاتم النبین وسید المرسلین اولندی وسائر
مرسل پیغمبرلره کرسی مقام اولدی وصاحب شریعت اولان ارواح
انبیایه بدنجی کوك وصاحب غیر شریعت اولان مرسللره التنجی کوك
اولیایه یشنجی کوك وصاحب کمال واهل معرفت اولنلره دردنجی کوك
وارواح زاهدانه اوچنجی کوك وارواح عابدانه ایکنجی و اراح مؤمنینه
برنجی کوك مقام اولدی.

وقدرت طبیعت که زبدهٔ عقل اولوب نورانیده پرادلمشدر هر بر درت
عنصرك برنده قرار ایلدی وطقوز مرتبه علویدرکه ذکر اولنان
مقاملردرکه یعنی (عرش مجید) و (کرسی) و (سبع سموات) ودرت
مرتبه سفلیدرکه عالم عناصردر و بو یر اسفل سافلیندر و جمیع ارواح
(انبیا) و (اولیا) و (عرفا) و (زهاد) و (عباد) و (مؤمنین) مقامندن
نزول ایدرلر بوعالم اسفله که کسب وکمال ایچون کمال دخی آلتسز اسبابسز
حاصل اولمز چونکه روح عالم علوی‌دندر وقالب ایسه سفلی‌دن اولدیغندن
حق سبحانه وتعالی حضرتلری انسانك قالبنه آلت و روب روحدن
مرکب ایلدی چونکه جناب حق روح انسانی عملیله مرتب وایکی
عالمدن مرکب ایلیوب و بوقالب مرکبنه روحی سوار ایلدی تاکم حق

سبحانه وتعالی کلام قدیمنده بیورر (لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم
ثم رددناه اسفل سافلین) بواسفل سافلیندن مقصد کسب وکمال ومعرفت
وطهارت وقطع مراتب ایتمك یعنی کندو مقام ازلیسندن دها اعلایه
عروج ایتمك ایچوندر وهرکس کمال درجه‌سنده مقامه نائل اولور تاکم
حق تعالی حضرتلری کلام قدیمنده بیورر « الا الذین امنوا وعملوا الصالحات
فلهم اجر غیر ممنون » ودخی (اجر) کلمه‌سی اوچ حرفدن عبارت اولدیغی
معلومدر (ا) (ج) (ر) در الف اشارتدر اعاده‌یه یعنی کسب ایتمکلك
انسان کسب کمال ایتمیوب حالیله قالورسه ترقی ایتمز علم وعرفانه هوس
ایلمز ایسه ینه مقام ازلیه‌سنه اعاده اولنور (ج) اشارتدر جنته یعنی مؤمنین
اولورسه جنت ویریلور و (ر) اشارتدر رؤیته یعنی جناب کبریا جنته
کیروب ترقی ایدنلره جمالنی کوستره «اللهم ارزقنا و یسرلنا بحرمة سیدنا
محمد صلی الله علیه وسلم» امابو عالم سفلی‌یه کلان انسان اوچ قسم اولدی
برنجی قسمی بوعالمه نیچون کلدیکنی بیلمز ومقصود وطلب کمال اولدیغنی اذعان
ایلمدیکندن مغرور قالمشدر ودنیا محبتیله اکل و شرب وجماع ومال
و بومثللو حظوظات نفسانیه متصف اولدقلرندن بونلره اوجه بت عوام
دیرلر وایکنجی قسمی دخی اوجه بت خواص درکه بوفهمك اهلی بوعالمه
کلمکدن مقصد نه اولدیغنی بیلور لکن هوای نفسه تابع اولوب نفس
اماره‌نك هر بر حظوظاتنی اجرادن کیرو طورمیه‌رق اخلاق ذمیمه ایله
متخلق اولدیلر چونکه بردرلو نفس اماره‌یه غالب کله‌مدکلرندن غلبه
مشکل اولدی بوجهتدن مغبون اولدیلر اوچنجی قسم دخی بودرکه
بوعالمه کلمدن مقصد تحصیل کمال ومعرفت اولدیغنی بیلوب بوعالم فناده
مسافر کبی برقاچ کونلك عمرلری اولدیغندن هم تحصیل کمال و بووسیله
ایله همده رضای باری‌یی تحصیل ایتمکی الزم بیلورلرکه ایشته نفس اماره

بونلری راه حقدن چیقارمغه موفق اولەمز بونك ایچون آنلر مغبون اولیەرق انسان کامل اولدیلر نتکم حق‌تعالی کلام‌قدیمنده بیور « فمنهم ظالم لنفسه ومنهم مقتصد ومنهم سابق بالخیرات باذن‌الله » چونکه جناب خلاق هرکسك روحنی علم ارواحده اهل ولایتدن یاراتمش ایدی بوعالمه کلدی اهل ولایت کمالنی تحصیل ایدەمیوب بالاده ذکر اولنان اصنام آنلری آزدیرەرق مشغول ایدوب کندی مرتبهٔ ازلیەلرینه ایریشمدیلربوسببدن دخی عارف و کامل اولەمدیلرناقص قالدیلر وبعضیلری هرنەقدر مرتبهٔ ایمانه ایرشدیلر ایسەده قسم اولدن اولدقلرندن فلك اولده قالدیلارکه مقام اهل ایماندر فلك خامس‌که مقام اولیادر اومقامه ایریشمدیلر معبوندرلر مغبون حقنده علیه الصلوة والسلام افندیمز بیورمشدرکه « من استوی یوماه فهو مغبون » یعنی برکشی منزلندەقالور ویاخود کلدیکی مقامه نزول ایدرسه مغبوندر زیرا بوعالم اسفل سافلینه کلندی و محنت چکیلوب تجارته کیریشلدی بر چوق زحمتلر چکیلدی همان سرمایه ایله قالنمیوب سرمایه دن تجارت واستفادەبه سعی اولنمق کرکدر اکر اولکی سرمایه ایله قالورسه لابد مغبوندر زیرا عمر عزیزینی بیهوده یره ضایع ایتمش اولدی بوسببدن بولندیغی مرتبەدن دها اعلا بر مرتبەیه عروج ایتدیکندن مغبون قالدی مغبوندن مغبون دخی واردر اولدخی سرمایەسنی استفاده شویله طورسون بلکه رأس المالی بیله ضایع وغائب ایدوب مقام‌اعلایه عروج ایدەجکی یرده بولندیغی مرتبەدن نزول ایدرکه بو مقولەسی مغبوندن مغبون‌در قوله تعالی « وذلك هوالخسران المبین» معناسی بودرکه مادامکه ارواح ازلده جمله روحلر موجود ایدی‌وجملەسنك‌خلقتی ایمان اوزرینه ایدی یعنی فطرات اسلام اوزره یارادیلمشلر وروحلرینك

مقامی ایسه فلك اول اولوب آندن اشاغی مقام یوق ایدی حضرت رسول اکرم علیه الصلوة والسلام افندمز حضرتلری بیورمشدر « کل مولود یولد علی فطرة الاسلام الا ان ابواه یهود انه و یمجسانه » معناسی هرکس فطرة اسلام اوزرینه خلق اولدی وطوغدی لکن آتالرینك وآنالرینك مذهبلری هرنه ایسه آنلرده اول طرفه یعنی اول مسلکه سالك اولدیلر کندیلرنده قابلیت ایمان قالمدیغندن بو اسفل سافلینه کلدیلر اصنام سبعهٔ مذکورەیی معبود ایدیندیلر شیطانك اغواسنه اویدیلر و بو دنیایه مغروراولدیلر وکسب کمال ایتمیوب بولندقلری مرتبهٔ سفلی‌ده قالوب بتون بتون کافر ومرد ودمن عنداللهاولەرق قیامتده معذب اولورلر نعوذ بالله من سؤ القضا نتکم حق تعالی حضرتلری قرأن مجیدنده بیورر استعذ بالله « ان الذین کذ بو بایاتنا واستکبرو عنها لاتفتح لهم ابواب السماء ولاید خلون الجنته»یعنی‌تحقیق بونلرکه تکذیت ایتدیلر و بزم آیتلریمزه دخی تکبرلك ایتدیلر آنلره کوکلرك قپوسی آچیلمز وجنته کیرمزلر . اول آدملرکه تصدیق ابنیا قیلمدیلر آنلر صورتده آدملر ایسەده معناده حیواندن حیواندرلر وآنلر عالم‌علوی‌یه وارەمزلر وحیواناتدن دخی شو فرقلری‌وارکه حیواناته‌ایش یوم اخری‌ده عذاب اولمزلر بو بیچارەلر ایسه حیواندن آلچق اولدقلری کبی عذاب المیه دخی مستحق اولورلر.

بونك ایچون آنلر حیواناتدن دها بدتردرلر چونکه بنی آدم ملائکەدن افضل‌در لکن منزل ازلیەسندن دها اعلا بر مرتبەیه ترقی ایدرسه اکر ایتدیکی تقدیرده بهایمدن دخی منزلجه دوندر نتکم حضرت فخر کائنات علیه اکمل التمیات افندیمز حضرتلری بیلدرر « ان الله تعالی خلق الملائکة من‌عقل بالشهوة وخلق البهآ ثم‌من‌شهوة

بلا عقل وخلق الانسان من عقل وشهوه فمن غاب عقله على شهوته فهو خير من الملائكه ومن غلب شهوته على عقله وهو شر من البهائم» يعنى تحقيق حق تعالى حضرتلرى ملائكهٔ كرامى عقليله ولكن شهوتسز ياراتدى حيواناتى يعنى بهائمى عقلسز وشهوتيله ياراتدى انسانى ايسه هم عقليله وهم شهوتيله خلق بيوردى اول كيمسه كه عقلى شهوت ونفس امارهسى اوزرينه غالب اولدى ايشته اول آدم ملائكهدن افضل اولدى واول كيمسه كه نفسى عقل اوزرينه غالب اولدى معاذ الله تعالى حيواناتدن دون وحيوانات آندن پكدر نتكم حق جل وعلا حضرتلرى كلام قديمنده بيلدرر «اولئك كالانعام بلهم اضل» ملائكه كه مقام علويهدرلر هر برينك مرتبهٔ معينهسى ومقام معلومى واردر عملده وعملده هيچ بريسى مرتبهٔ معينهسندن تجاوز ايتمزلر كسب ترقيلرى دخى يوقدر فطرت اولده كماللرى ودرجهلرى آنلره معين اولوب جملهسى آنلره بالفعل حاصلدر آندن زياده ترقيلرى اولمز نتكم حق جل وعلا حضرتلرى بيلدرر «ومامنا الاله مقام معلوم» آنلر كه هر برى كندى ايشلريله مشغولدر طرف حقدن هر نه امر اولنمش واولنور ايسه اكا مطيع ومنقادرلر نتكم حق تعالى بيورر «لايعصون الله ما امرهم و يفعلون مايؤمرون» بونلرنده بعضيلرى روحانى و بعضلرى دخى كرو بيوندرلر كه عقوله كيرو بيون ونفوسه روحانيدرلر بونلرك هر قنغيسنه امر ربانى اولورسه يريوزينه يعنى بو كرهٔ زمينه مأموراً اينرلر وشكل آدمه تمثل ايدوب سويلرلر وخبر ويررلر قصهٔ مريمده وقصهٔ ابراهيم عليه السلامده بيانى چوقدر و بعض كيمسهلره آواز بلند ايله ندا ايدرلر وايش بيوررلر واول صدايى ايشدنلر آكا آواز هاتف ديرلر و بعض آدملرك قلبنه القا ايدرلر او يانق ايكن القا اولورسه الهام ديرلر او يقوده

اولورسه رؤيا ديرلر ويريوزينه نزول ايتدكلرنده متشكل اولوب ابنيا عليهم السلام ظاهر اولوب سويلرلر حق تعالى حضرتلرينك امرينى بيلديرلر وبوكا «وحى» ديرلر.

بوراده ملائكهنك احوالى بيان اولندى.

كلهلم تصديق ابنيا ايتميهرك ايمانسز قالان طائفهنك احوال پرملالنه اول طائفه كه ابنيا عليهم السلامى تصديق ايتميهرك ايمانسز قالدى كافر اولديلر آنلرك روحلرى قالبدن آيرلديغى وقت فلك قمر آلتندهكى عناصرده قالوب عذابه كرفتار اولورلر تا يوم حسابه قدر لاشك ولاشبهه قيامت اولدقده هر بر قالب اجزاسى امر اللهى ايله جمع اولوب وروحى ينه كمافى السابق جسده ادخال اولنور وصحراى عرصاتده حاضر اولوب محاسبهسى كوريلور جميع بنى آدمى جهنمه اوغرادرلر يعنى جهنم يولندن كيچرلر نتكيم جناب كبريا كلام قديمنده بيورر «وان منكم الا واردها» يعنى سزلر جملهكز البته جهنمه اوغرارسكز اهل ايمان اولان سالماً وآمناً محنتسزجه كيچرلر وكافر اولانلر قعر دوزخه دوشوب عذاب الم ايله يانارلر مؤمن اولوب دنياده معصيت ايشلمش اولانلر كناهلرى مقدارنجه عذاب كوررلر شفيعلرك شفاعتى سببيله خلاص بولوب جنته كيرهلر وجنتده دخى مرتبهلرى دنياده ايشلدكلرى عمللرى وخير وحسناتلرى مرتبهسنه كوره اوله واهل نار دخى شرنهده كوره اوله نعوذ بالله من سؤ العمل وشوراسنى دخى تبشير ايدرم كه جناب واجب الوجودك اسماء حسناسى طقسان طقوزدر ايشته اشبو اسماء الحسنىيى ذكر ايتمك تحصيل مراده سبب ونار دوزخدن خلاصه واشطهدر نتكم حضرت رسول اكرم و نبى محترم صلى الله تعالى عليه وسلم افنديمز حضرتلرى بيورمشدر «ان الله تعالى تسعة وتسعون اسماً

وماه‌آلاواحده من احصیها دخل الجنة » یعنی تحقیق حق تعالی حضرتلرینك طقسان طقوز اسمی واردر هرکیم آنی اوقور وحفظ ایدرسه اول کشی جنته کیرر ودخی حق جل وعلا حضرتلری کلام قدیمنده بیورر « ولله الاسماء الحسنی فادعوه بها » یعنی طقسان طقوز اسماء حسنی ایله ذکر ایله وعاقیلسه‌کز دعا کز قبول اوله ودخی برمحلده مراتب اسمایه اشارت ایتدی « قل ادعوالله اودعوالرحمن » یعنی یامحمد بکا اسم اعظمله دعا قیلسونلر حاجتلرینی تیز قبول اوله اما الله اسمی رحمن اسمندن شریفدر زیرا رحمن اسمی دلالت ایدر رحمته والله اسمی دخی الوهیت وعظمته دلالت ایدر چونکه حق جل وعلا حضرتلری بوآدی کندویه مخصوص قیلدی و بوآدایله کندویی وصف ایتدی و بواد ایله هیچ کمسه ادایدنمدی نتکم حق تعالی کلام قدیم وفرقان مجیدنده بیورر هل تعلم له سمیاً یعنی هیچ بیلورمیسکز حق تعالی حضرتلریله آدش یعنی هم آد اوله حاشا وکلا کرچه « رحمن » اسم خاصدر اما الله اسمی ذات وصفاتدر عامدر اویله اولنجه بواسم ایله دعاقیلق اولادر چونکه اسماء حسنی‌نك قنغی اسمندن برحرف زائل اولسه اسملکدن دوشر ناقص قالور اما «الله» اسم اعظمندن قنغی حرف زائل اولسه اسم اللهدن برشیئی اکسیلمز مثلا الله اسمندن الف حذف اولنسه لله قالور کلام قدیمده « ولله ملك السموات والارض » کبی برلامی دخی حذف اولنسه «له» قالور بوده اسم اللهدر نتکم قرأن عظیمده « له مافی السموات والارض » و دخی « له الملك وله الحمد وهو علی کل شیٔ قدیر » دها نیجه ایات بینات واردر دیکر برلامی دخی حذف اولنسه « هو » قالور «وهو بکل شیٔ علیم» ودها بوکا مماثل اولانلر اسماء حسنی اوچ قسمدر برقسمی اسماء افعال و برقسمی اسماء صفاتدر برقسمی دخی اسمأ ذات دیرلر فقط اسم ذاتك سائر اسما اوزرینه

تفوق وعظمتی واردر انکله دعا قیلنسه قرین اجابت اولور وحق تعالی حضرتلری بیورر « فاعلم انه لااله الاالله » چون الوهیت بواسم مخصوص اولدی باقی اسماسك عام قیلدی اکر انبیاء و اولیاء الله‌تعالنك الوهیت صفاتندن ماعدا صفتلرله صفتلنور « التصفوا بصفات‌الله وتخلقوا باخلاق‌الله » بومعنی‌ده‌در وجمیع اسماء وافعال‌وصفاتنی و کندویی بواسمیله ذکر ایدنلره نثار ایتدی بوآد ایله کندویی ذکر ایتمکی امر بیوردی وذکرایدنلر دخی اعلایی مرتبه‌یه واصل اوله‌جغنی خبر ویردی قوله‌تعالی « واذکروالله ذکراً کثیراً لعلکم تفلحون » وحضرت رسول اکرم علیه السلام بومعناده بیورمشدرکه « لااله‌الاالله مفتاح بجنته » وبرمحلده بیورر «ثمن بمنة لااله‌الاالله » یعنی جنتك کلیدی « لااله‌الاالله » وایجار وبهاسی « لااله الاالله » دیمکدر وبلکه مخلصلرك کوکلنه بوآد ایله باب فیض آچیلوب منور اولور و بلکه رحمان جمالندن نقاب کیدررر نتکم حضرت رسول اکرم علیه السلام بیورر « من قال لاالله الاالله» دیدی تحقیق حجابنی قالدیروب اهل مشاهده اولدی نتکم برحدیث شریفده دخی بیورمشلر « افضل ذکر لاالله الا الله وافضل دعاء الحمدلله» مادامکه ذکرك ودعانك افضلی « لا الله الاالله » اسمیله دردیمك اولیورکه هر بر حاجت دخی الله آدیله بتر زیرا لفظ (الله) اسم ذات ومستجمع جمیع صفاتدر آنك جون اهل الله جناب فیاض مطلقدن هرنه طلب ایتدیلر ایسه اسم الله اعانه‌سیله طلب ایتدیلر زیرا جمیع اسماء وافعال واسماء صفات بو اسمی جامعدر اما اصحاب یمین که عابدان وزاهدان وابراره واخیار وعلماً وصلحاً بونلر خواص مؤمنین‌درلر هرنه حاجت که طلب ایدرلر ایسه یا اسماء افعالدن ویا اسماء صفاتدن برینی ذکر ایتمکله حاجتلری قبول‌رد اولورشویله‌که طلب رزق ایچون یارزاق دیدیلر طلب

فتح ایچون یا فتاح ویرداتدیلرطلب غلبهٔ دشمن ایچون یا قهار طلب ترعیب ایچون یاستار طلب رحمت ایچون یارحمن حاصلی هر بر اسم صفاتیله اسم افعالی ندا ایدەرك مناجات ایتدیلر ایسه مرادلری حاصل اولدی اما اصحاب الشمال که کفار وفجار واشراردرلر بونلر بو دولتدن محرومدرلر آنلر قول اولدیغی حالده افندیلرینك اسمنی ذکر ایتمیوب ومناجات ایتدکلری چون نیجه مرادلردن محروم قالدیلر چونکه انسان عبد مکلف ومخاطبدر جملەسی بو اوچ کروهدرکه ذکر اولندی نتکم حضرت رسول اکرم بیورەشلردر « الدنیاء حرام علی اهل الاخرة والاخرة حرام علی اهل الدنیا وهما حرامان علی اهل الله تعالی » واهل الله که حق صفتیله متصف وشمالیات صفتلرندن بری اولوب واصحاب یمیندن زیاده ترقی ایتدیلر « موتو اقبل ان تموتوا وحاسبوا قبل ان تحاسبوا » معناسیله بوتهٔ ریاضات ومجاهداتده تصفیه اولدیلر بونلر صفات آلله ایله مناجات ایتمك ویا حرف ندا ایله خطاب ایتمکدن تأدب ایلیەك یالکز اسم ذاته مشغول اولوب جمیع مرادلرینی ملاحظه ایله ندن تحصیل قیلدیلراما اول کیمسەلره بو حال اولوقت حاصل اولورکه حسابنك ونفسنك معرفتنی آکلایوب مبدأ ومعاد معرفتنه واقف اولوب اصلنه رجوع ایده « من عرف » « نفسه فقد عرف ربه » سری حاصل اوله « اهدنا الصراط المستقیم » دعاسی قبول اوله « ارجعی الی ربك » اجابتنه مهیا اوله وعروجك تام ایلیوب انسان کامل اوله اما سن کندوکی واللهی اکلامینجه بومرتبەیه واصل اولمك ممکن دکلدر یول یقندر فقد مروری مشکلدر « ونحن اقرب الیه من حبل الورید » اولدرکه « وان لیس للانسان الاماسعی » اکا تنبیهدر « الضدان لایجتمعاندر » بو ثقلتله سفر اولنمز بوقدر کناه ایله عروج اولنمز و بویله رفیقسز

غضایه کیریلمز زیرا اعلای علیندن اسفل سافلینه کلنجه عالم اضداد عناصر وار نورانیتی ظلمتەاستعدادی نسیانه اطاعتی عصیانه دکلشلشدر مصاحبی ملك ایکن مونسی شیاطین اولنجه بو « بعد المشرقین » دکلی مصاحبی ومونسی شیاطین اولق نرەده روح اضافیله عقل اول که روح محمدیدر نرەده چونکه آدم مرتبهٔ حیواندن مرتبهٔ شیطاندن مرتبهٔ وحوش وطیوردن ومرتبهٔ ملکدن چکینجه انسان کامل اولەمز واستعداد تحصیل ایتمینجه روح اضافیله دیریلەمز حتی حکمای صوفیون ومشایخ کاملین کتب معتبرەلرنده یازمشلردرکه آدمده اوچ روح واردر بو اوچ روحده حیوانات ایله مشترکدر اول حیوانات ایله مشترك اولان اوچ روحدن بریسی روح نباتیدر موضعی جکردر ایکنجی روح حیوانیدر موضعی یورکدر اوچنجیسی روح نفسانیدر موضعی دماغدر بو روحلری بیلدك فقد بر روح دها واردرکه آکا روح انسانی دیرلر حیوانلاتده یوقدر یالکز انسانده واردر وبوکا روح اضافی دخی دخی دینلور شول جهتله کیم حق تعالی جل وعلا حضرتلری روح روح انسانییی کندویه مضاف ایلدیدم « فاذا ستویست ونفخته من روحی » بیوردی روح اضافتك اسملری چوقدر بعضلرینی ذکر ایدەلم (اسامی روح اضافی) (جوهر اول) (وقلم علا) (ولوح اعظم) (وکلمه اهم) (وروح اکمل) (روح لایفنی) (روح عارف) (روح ناطق) (روح قدوس)(روح محمدی) وذخی بونلره بکزر برچوق اسملری وار ایسەده بورسالەدەبوقدری ایله اکتفا اولنمشدرایمدی آدم بالاده ذکر اولدیغی کبی تاکەمرتبەحیوانات ومرتبهٔوحوش وطیورومرتبهٔملائکەدن چکینجه انسان کامل مرتبهٔ رفیعەسنه واصل اولەمز تاکه استعداد حاصل اولمینجه روح اضافیله دیرلمز « اولئك کالانعام بلهم اضل »

معناسی بودر بونده سؤال لازم کلور که استعدادندر که او حاصل اولمینجه روح اضافی ایله دیرلمز و مرتبهٔ حیوانیتده قالنوب انسز کامل اولنمزاوت ؟ استعداد دکلان تعقل ایدوب ذکر اولنان مراتب مقبوحه‌دن کیچوب اخلاق ذمیمه و قبیحه‌دن بالتمام پاك و مطهر اوله‌رق و اوصاف پسندیده و اخلاق حمیده ایله متخلق و آراسته اولوب معرفت نفسه عالم اوله اکرچه استعداد حاصل ایلیوب مرتبهٔ انسانیه‌یه یتشدی‌سه روح اضافی ایله دیریلور ودخی اکردیلر ایسك که قنغی مرتبه‌ده اولدیغنی بیله‌سك کتب مشایخده بیان اولندیغی وجه اوزره بر مقدار دخی بوراده سکا بیان ایده‌یم مرتبهٔ حیواناتده بولندیغی زیاده اویقو و اویومق شهوت آرزولرنده اولمق عضب صاحبی اوله‌رق خلقه اذا ایتمك کبی اخلاق ذمیمه ایله متصف بولنماندن استدراك ایده‌سین و بوندن دها زیاده شنع اخلاق ردیه ایله بالذات متصف ایسك مرتبهٔ سفلیهٔ شیطانیه‌ده بولندیغنی آکلایه‌سین و اکر اعتدال اوزره اویور و آز اکل ایدر و شهوت آرزوسنده بولنمیوب دائما عبادات و طاعات ایله مشغول بولنور و عباد الله ازعاج ایلمز و یالان سویلمیوب دائما طوغریلق ایدر ایسك اشته مرتبهٔ رفیعهٔ ملائکه‌ده بولندیغنی آکلایه‌سك و اکر اخلاق حسنه ایله متصف بولنوب بالجمله کاربده نفسه قیاس قاعدهٔ مستحسنه‌سنه رعایت ایدر و اذا ایدنلره بالمقابله لطف و ملایمت کوستر و کیمسه‌یی اینجیتمك سوداسنده بولنمز کندی قباحتلرینی کوروب و اصلاح ایده‌رك سائرلرینك اخلاق ردیه‌لرینی کورمز وسهواً وقوع بولان خطالرندن طولایی ندامت ایدر و عفوی ایچون درکاه قاضی الحاجاته مناجات و نیازده بولنور علم و عرفان تحصیلنه هوس ایدوب کندینی آکلار ودها بوکا مماثل بالجمله کوزل خویلر ایله خویلنوب وصفتلنور و فنا شیلردن صقنور وچکینور ایسك

اشته اولوقت بیله‌سین وسکا مژده‌لر اولسون که مرتبهٔ عال العال انسان کاملده بولندیغنی آکلایوب هر دقیقه و هر آن مسعود اولوب بومسعودیتی کندی کندینه تبشیر ایده‌سین وانسان کامل نا کامل اولان انسانی اصلاح ایده‌بیلور بغچوانلره بر نظر جستجو ایله عبرت بلن اولورسه‌کز آکلارسکز بر بغچوان بغچه‌سنده بولنان صویسز و یاخود میوه‌سی لطافتسز اولان آغاجلری اشلیوب وایچنده قوردی اولوب قورومغه مشرف اولمش آغاجلرك قوردینی وچووکنی آیطلایوب املایه کتوردیکی وفدانلری محافظه ایده‌رك حیواناته یدیرمیوب قیردیرمدیغی کوریلورکه بوندن آلنه‌جق عبرت وحصه‌دن انسان کاملك معرفت وهیئتی آکلاشیلور . فقط کرچه نفس حیوانی حیله ایله انسان کامل ایله کوروشدرمك ایسته‌میوب انسانك مقیم بصیرتنه پرده چکر وصورت حقدن کورینوب ایشته سز ماشالله فاضل وکامل و با خصوص طریق حقده قطع مسافات ایلمش بر ذات روشن ضمیرسکز آرتق سزك کبی شاهراه حقیقتی کوریجی دینك تفریق ایدیجی بر ذاته رهبرك نه لزومی واردر سزده کندی باشنده بر رهبرسکز یوللو دسیسه‌لرله سنك کوزینی باغلار و نادان ایدر چونکه انسان رحم مادردن عالم فنایه قدم باصدقده اولا اوج روح ایله زنده اولور او اوچ روحده روح حیوانی روح نباتی روح نفسانیدر ودماغنده دخی ایکی ادراکی واردر بر قسمی ظاهردر بر قسمی باطنده‌در اولکی ظاهرده اولان برنجی بر قسمی دخی بش قسمه منقسمدر قسم اول (سمع) یعنی (ایشتمك) قسم ثانی (بصر) یعنی (کورمك) قسم ثالث (ذوق) یعنی (لذت آلمق) قسم رابع (لمس) یعنی (طوتمق) قسم خامس (استشمام) یعنی قوقلق بونلره حواس خمسهٔ ظاهره‌دیرلر واولکی باطنده‌در اول دخی بش قسمه منقسمدر

برنجیسی (حیس مشترکدر) ایکنجیسی (خیال) دراوچنجیسی (وهم) دردنجیسی (قوهٔ حافظـه) در بشنجیسی (قوهٔ متفکرده) در بونلره حواس خمسهٔ باطنه دیرلر امااول روح که اضافی در بالاده ذکرواسامیسی سبقت ایتمش ایدی بو روح اضافی موقوفدر تاکه قطع مراتب ایتمینجه یعنی استعداد کسب ایلیوب انسان کامل اولمینجه آنکله دیریلك اوله مز بو استعدادی حاصل ایتمك دخی آنجق علم وعرفان صاحبی بر انسان کامله خدمتله اولور بناء علیه کندینی بکندیرر.

بر مرتبه کامله اتباع ایتملك خسران ابدیی موجب اولور نته کیم حضرت عیسی علیه السلام بیورمشدر « من لم یولد مرتین لم یلج فی ملکوت السموات » یعنی هر کیم ایکی کره طوغمدی ایسه عوالم سمواته وملکلر ایچنه کیره مز ایکی کره طوغمقدن مراد دخی اهل طریق ایچون ایکی عالم واردر برنجیسی بطن مادردن بو خرابه زار زمینه قدم باصدقده ملوث قان وصولردن پك وطاهر اولوب عالم جسمانیده بر شخص معین اولوب وذکر اولنان خواس خمسهٔ ظاهره ایله مزین وقدرت انسانیه ایله قادر وعاقل و بالغ وطالب وفاعل ومدرك وخواص خمسهٔ باطنه ایله مبین وعامل وحافظ ومتصور ومتصف وقس علی سائر الیوافی ایکنجی طوغمق دخی بودرکه کدورات بشریه وصفات ذمیمه واخلاق ناپسندیده دن بری اولوب ملك حصلت اولمسیدر تاکه کوکلر عوالمنه یول بوله رق بر مـدتده نفخ روح اضافیی بولـوب بر جان طوغاسك جسم ایکن جان و بلکه جان جانان اولوب اون سکز بیك عالمی سیرله برله مقام اصلیـه یه عروج ایده سك قربتدن قورتیلـوب «لاهجرة بعـدالفتح » معناسی ظاهر اوله اکر رموزات سکا معلـوم اولورسـه دخی طی مکان وسـیر آسمان وجان جانان ومعراج روحانی

وحشر ارواح وحشر اجساد واتصال واتحاد واسـتغراق وفنا و بقا وروح اضافی نه ایمش بله سك ایشته بو جواب شافی سکا یتشدی هم اسرار اکا برو ابراردن بر مقدار بیان اولندی اما سن اکر عقل معاش ایله چالیشورسـك عقـل معادتد برینه تمامیله اتفـاق ایتمزسك حس حیونی یی عقل صانورسـك اوعقـل دکلـدر زیرا حیس حیواناتده بیله واردرکه اودن چیقـوب اوتلق محلنه کیدوب کندوسـنه یارایان اوتلری بولـوب یر و یاوریسنی دشمندن صاقینـور . و ینه اوه کلور. وطیور ایسه یواسـنه کاور اصل عقـل ایسـه نوردر نتکم حضرت رسول اکرم افندمز حضرتلری بیورر « العقـل نور فی القلب یفرق بین الحق والباطل» یعنی عقل انسانی بر نوردر قلب ایچنـده حق ایله باطلی تمیز وفرق ایدیجیدر . انسان دیدکلری قالبدن عبارت اولمیوب اصل انسان عقلدن عبارتدر وعقل قلبده اولور قالبده دکلدر انسانك کوکل اهلی اولمق کرکدرکه نا کوکلك یدی طورینی بیلوب مناجات ایدیجك هر طورنده بر طوره کیره سك برنجی طور کوکلك طورنده کی قلبدر برنجی طـورنده عاقل اوله سك حق باطلدن فرق ایده سك اهل ایمان اوله سك قوله تعالی « اولئك کتب فی قلوبهم الایمان » ایکنجی طورنده که صدر القلب دراصل اسلام اوله سك قوله تعالی « افمن شرح الله صدره للاسلام» ومتفکر اوله سك که حضرت رسول اکرم ونبیی المحترم افندیمز حضرتلری بیورمشدر « التفکر ساعت خیر من عبادة سبعین سنة» واوچنجی طورنده که حیـوات القلـو بدر اندن ارادهٔ غیبی حاصـل ایده سك غم وشادیی مساوی طوتوب وسوسهٔ شیطان بتون بتون قلبندن تطهیر ایده سك وهوای ارادتله طائر اوله سك واکا برطریقت بیورمشلردرکه «من لاوزده لاوارده » اوله بر هوادرکه سالکی منزلنه

ایرشدیرر تکم دیمشلردر لولا الهوی ماسلك احد طریقة الی الله تعالی ودردنجی طور بهجة القلب درانده فراست حاصل اولور اکا الهام دیرلر اما الهام دخی ایکی قسمدر بریسی رحمانیدر بریسی نفسانی رحمانی اولانی مأمور جمالدر نفسانی اولانی مأمور جلالدر زیرا بو محلده محل الهام اولدیغیچون وسوسه وخواطردر اما فراست پاك ایدر والهامی وسوسه‌دن تفریق ایدر قال نبی علیه السلام « فراسته المؤمن لایخطی فانه ینظر بنور الله » وبشنجی طور شغفدر انده ضیا حاصل اولور. و بوجزبه‌یه کوشش دل دخی دیرلر دنیا محبتنی ترك ایدرك زیرا حب دنیا بورایه‌قدر اولور « کماقال الله تعالی قدشغفها حباً » اماجذبه ترك ایتدیرر « کماقال النبی علیه السلام جذبته من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین » والتنجی طورده فوأدیاخود واسطهٔ کبرا دیرلر آنده واردات رحمن حاصل قیله‌سین آکا الهام نفسانی ومجازی وجلالی مداخله ایتمز چونکه مظهر جمالدر کذبه مجال یوقدر زیرا مرتبهٔ صفاتدر « کماقال الله تعالی ما کذب الفوأدماریٔ افتمارونه‌علی‌مایری » یدنجی طور سویدادر آنده صدق حاصل قیلاوب نظرکاه حق اوله‌سك زیرا صدق فرعی تصدیقدر وتصدیق فرعی یقیندر ویقین فرعی تحقیقدر یعنی « لاشبهته فیه ولاریب کماقال النبی علیه السلام الصدق « ینجیٔ والکذب یهلك » چونکه بوطوره موفق اولان بوآدمه صدیق دیرلر بونلر محبوب انبیادر انبیا ایله محشور اولورلر « اللهم یسرلنا » ای طالب حق ماسبق دخی آکلاملیسین هر فیوضات مرتبهٔ اقدسدن‌که عالم لاهوتدر یعنی فیض ذات مطلق حقدن کلور مرتبهٔ مقدسه تنزل ایدرکه عالم جبروت یعنی صفات حقدر آندن دخی عالم تفصیله تنزول ایدرکه عالم ملکوتدر وعالم ملکوتدن دخی عالم ناسوته تنزویل ایدرکه عالم کون وفسادر واعیان ممکناتدر یعنی عالم ملك وعالم

ظاهردر وآندن عالم باطنه تنزول ایدرکه آکا استعداد اصلیه دخی دیرلر واول بر یولدرکه اورادن مربوبه واصل اولنور رب العالمین نه‌یولدن تنزول ایدیروب کلدیسه مربوبه دخی ینه‌او یولدن عروج قیلنور جذبهٔ عنایت حقله عروجین تمام ایدر « کماقال النبی علیه السلام الطرق الی الله تعالی بعدد انفاس الخلایق » زیرا بوکوکل فیضکاه عالم غیب وکارساز عالم شهادتدر کعبهٔ شریف ایسه روحانیه ومسجد ملائکهٔ ادمیان و بستان جان وحاصلی آینهٔ عاشقاندر وخزینهٔ رحماندر تکم حضرت رسول اکرم علیه السلام صحابهٔ کرامه حکایه بیوردقلری وجهله حضرت داود علی نبینا وعلیه السلام درکاه قاضی الحاجاته مناجات قیلوب ایتدی « الهی لکل ملك خزانته فاین خزانتك » یعنی داود پیغمبر علیه السلام ایتدی یارب جمیع ملکلرینك خزینه‌سی واردر سنك خزینه‌ك نره‌ده‌در «فقال جل ذکره یاداودلی خزینهٔ اعظم من العرش وواسع من الکرسی وازنیه من الملکوت واطیب من الجنة وارضها معرفة وسماها الایمان وشمسها شوق وقمرها محبته ونجومها خوافل وسحابها العقل ومطرها الرحمة واشجارها الطاعة وانهارها الخدمة وجدارها الیقین ومکانها همة ولها اربعهٔ ارکان التوکل والیقین والانس والذکر ولها اربعة ابواب الحلم والعلم والصدق والصبر الاوهی القلب من عرفه عارف کامل » بیوردی اودخی قلبدر واصفلر آنك وصفنده عاجزدرلر کرچه قلب انسانی

لباس ناسوتی اسه‌ده امالطفهٔ لاهوتیدر زیرا حسین صلاج یعنی حضرت منصور بوراسنه آکاه اولدقده « اناالحق » دیدی و شیخ ابوطالب مکی «انااقول من ربی لتبینن » دیدی وجنید بغدادی « سبحانی مااعظم شانی » دیدی شیخ شبلی « انااقول واناأسمع وهل فی الدارین غیری » وشیخ بایزید بسطامی « لیس فی الجنة سوالله» دیدی وشیخ محی الدین

الدين عربى «لوعرفتمونى لسجدتمونى» ديدى وشيخ ابوالخرقانى الصوفى «ليس بمخلوق ديدى وباخصوص اول سرور كائنات حضرت رسول اكرم عليه السلام «من رآنى فقد رأى الحق» بيوردى وامير المؤمنين حضرت على كرم الله وجهه ورضى الله عنه بيوردى «لا اعبد رباً لم اراه» بيوردى و بونلره بكزر حادثه‌لر بو مرتبه‌ده اوقوه‌شلردر بونلرى تحقيق ويا تأويل ايله تطبيق ايده‌رك تطويل كلام ايتمك حاجت دكلدر بونلرك مجموعى قلبدن اوقتور انسانك باطننه متعلقدر ظاهردن برشى آكلاشيلمز بونلرى اهل حال اولنلر آكلر اما برمقدارجق ظاهردن دخى بيان ايده‌يم اول پير روشن ضمير سوزه آغاز ايلدى بيوردى اى درويش انسانك ظاهرنده ايكى صورتى واردر واشبو ايكى صورت حيوانات سائره‌ده يوقدر بونلردن برى دل و ديكرى الدر دل مظهر علم ال مظهر قدرتدر دل سويلر جمله حكمت و نكته‌دانلق دل واسطه‌سيله كلورواليله طوتار درلودرلو صنعتلر الواسطه‌سيله كلور عالم صغيرده علم وقدرت عقلله بويله تصرف ايدر عالم حقيقتنده دخى عقل ايله علم قدرتدر برى سلطان اولدى برى وزير) سلطان اولان مظهر لطفدر) وزير اولان مظهر قهردر) سلطان اولانك صورتى عقلدر وزير اولانك صورتى آدمدر رسول اكرم صلى الله تعالى عليه وسلم بيورمشدر «ان الله تعالى خلق آدم على صورته» يعنى تحقيق الله تعالى حضرتلرى آدمى يراتدى انك صورتى اوزرينه يعنى خلقت نور محمد مثالنه) اما بومحلده ملحد مجسمه‌لر حق تعالى‌يه صورت تعيين ايتديلر انسان مثل مانند خدادر ديوب كفرى ارتكاب ايتديلر نعوذ بالله جناب حق جل وعلى حضرتلرى بى مثالدر اما الله تعالى حضرتلرى چون حضرت آدمى آدمى طپراقدن عقل صورتنده يراتدى انك ايچون اولادلرى بولنان

بنى آدم دخى عقل نطفه‌سندن يرادلدى جمله‌سى عقل صورتنده اولدى حضرت آدم عليه السلام معلم ايدى اولادلرندن دخى معلم يتشدى اول خليفه ايدى اولادلرندن دخى خليفه يتشدى امابوسوزلر انسان كامل ايچوندر قوله تعالى «هل يستوى الذين يعلمون والذين لا يعلمون» چونكه عالم ايله جاهل بردكلدر كرچه صورت بشريتده برايسه‌ده انلر «كالانعام بل هم اضل» در زيرا جسمك حياتى جان ايله‌در آنك ايچونكم ذاتدر وانسانك قالبنده اولان حركتى عارض اولوب بو حركت جان واسطه‌سيله‌در وهيولا مقابله‌سنده‌در وطبيعت كل مقابله‌سى اختلاط اربعه‌در شويله كى عالم كبيرده كرسى‌يى ياراتدى) عالم صغيرده) يوره كى ياراتدى) ذحل مقابله‌سنده طلاغى مشترى مقابله‌سنده) باغرى) مريخ مقابله‌سنده) اودى) ياراتوب) شمس مقابله‌سنده دخى روح حيوانى‌يى خلق ايلدى) زهره مقابله‌سنده) يوركى (عطارد) مقابله‌سنده) دماغى قمر مقابله‌سنده آلنى واون ايكى بروج مقابله‌سنده) اون ايكى دليك) ياراتدى تفصيل اولنورسه سوز اوزانور وشو مختصر اوقدر تفصيلاتى استيعاب ايده‌ميه‌جكندن سوزى برآز مختصرجه كسوبده عالم اجسامك بيانته مباشرت ايده‌لم

عالم اجسام صورت انساندر و انسانك اعضاى ظاهرده و باطنه‌سنك هر بررلرى عالم ملكوت وسبع سمواتده اولان تركبات الهيه‌يه مشابه ايتمش و بومشابهتلرى دخى اكثر كتابلرده مسطوردر ازجمله يازيجى زاده قطب العارفين شيخ محمد افندى حضرتلرينك (محمديه) اسميله مسمى اولان كتابده ذكر اولنمشدر انك ايچون تفصيل ايتمكه حاجت مس ايتمز شمدى برازده عناصر اربعه‌دن بيان ايده‌لم عناصر اربعه اصول امهاتدر انلرده (صو) يل)اود) طپراقدر)اوديعنى آتش مقابله‌سنده (صفرا) ديل مقابله‌سنده (قان) وصو مقابله‌سنده (بلغم) وطپراق

مقابله‌سنده (دخی سودادر) و عناصردن موالید وطبایعدن امراض حاصل اولور حکما انلرك زیاده ونقصانلغندن مرضی تشخیص ایدوب اسباب وعلامت حکمتدن اقتضا ایدن طبایع ضدیله معالجه قیله‌رق خسته‌یی شفایاب قیلارلر معلوم اوله‌که عناصر ایله طبایع طقوز اتاایله درت انادر یعنی طقوز اتا طقوز فلك درت انا دخی درت عناصردر انلردن اوچ صفت تولد ایدرکه انلر حیوانات ونباتات وجماداتدر وعالم اجسادده دخی طقوز اتاودرت انا واردر اول‌طقوز اتا اجسامده طقوز اعضادر ودرت انا دخی اجسامده اخلاطدر بونلردن دخی مولد حاصل اولور یعنی برقاچ اخلاق تولد ایدر «حرص» «بخل» «غضب» «شهوت» بونلر مذکردر «حسد» «ریا» «کبر» حقد بونلر دخی مؤنثدر ویکدیکریله تقابل ایدوب چفت اولورلر و اخلقلردن دخی اخلاق ذمیمه‌لر تولد ایدوب بواخلاقلر انسانی کندو دائره‌سندن چیقاروب یاصفات حیوانات و یاخود وخوش وطیور ویاخود صفت شیاطینه قویار اکثر ناس یرتیجی جانورلر اخلاقنده اولوب اول‌صفات ایله متصف اولمشلردر مثلا ارسلان وقپلان وقورد وکلب کبی یرتیجی اوله‌رق وکیسسیده دوه‌کبی «کیندار» وزهرلو ییلان وعقرب کبی «صوقیجی» وقارغه‌کبی «عیار» وکمی مرکب کبی «احمق» وکمی دلکی کبی «طرار» وکمی آری کبی «معمار» وکمی مایمون کبی «مکار» وکمی وحوش کبی «طیار» وکمی طاوس کبی «رعنا» وکمی بایقوش کبی «تنها» وکمی طوطی کبی «کویا» وقت‌علی‌هذا بوصفتلرله متصف اولوب انسان صورتنده یوررلر اما بوصفتلردن کحوب پاکلانمینجه صفت انسانیه ایله متصف اوله‌مز ومتصف اولمدیغی حالده روح اضافیله دیریله‌مز روح اضافیله دیریلمینجه عروج واقع اوله‌مز عروج واقع اولماینجه غربتدن وطن اصلیه‌سنه یتیشه‌مز

«وان‌لیس(للانسان الاماسعی» جملهٔ جلیله‌سنی بوخصوصده انسان ایچون تنبیهدر.

اما موالید ثلثه‌که عناصر اضداددن طوغمش ایدی انلری نفسی اماره‌نك یدی‌باشنه بکزه‌تیرلر زیرا نفس اماره اژرارها صفتده‌در اخلاق حسنه اکایول بولمق ایچون انبیاء واولیاء حضراتی بوامراضه ضدیله علاج ایتدیلر شویله‌که نفس اماره‌نك شهوت باشنی ریاضتله وغضب باشنی حلمله وکبر باشنی تواضعله وحسد باشنی خیرخواهلق ایله وبخل وخرصی باشنی توکل ایله کسدیلر امانه‌فائده‌که واسطه‌سز یول‌یوریلمز سرمایه‌سز تجارت اولنماز مونو اراده‌سیله اولملی «که‌موتوقبل انت تموتو وحاسبو قبل ان‌تحاسبو» سرینه واقف اوله‌سك وخواب غفلتدن بیدار اوله‌سك نتکم حضرت علی کرم‌الله‌الوجه بیورمشدر «الناس نیام فاذاماتو انتهبو» یعنی آدم اوغللری اویقوده‌درلر نه‌زمان اولورلر ایسه اولوقت اویانورلر عالم‌حیاتده‌کی «معنا کل شیئاً وجد وجد» عمل ایدوب دردحاصل قیله‌سك کیم دردنه درمان ایرشدیره استاذ مربی‌که مرشد کاملدر وکرهٔ آتش‌که همت مشایخدر وسندات‌که خلقهٔ ذکردر وچکیچکه جهراً ذکردر نفسی اثباتك تحقیق ایده‌رك یعنی «لااله‌الاالله» کلمهٔ‌طیبه‌سنی تلقین نبی اوزرینه ملاحظهٔ معنا اید یعنی تکذیب انانیت وتذکیهٔ‌نفسی وتصفیهٔ قلب وتخلیه عروج ملاحظه‌سیله ذکری چوغالدوب تلقین نبی اوزره «لا» که کلمهٔ نفی‌در سینه‌نك صول یانندن آلوب صاغ‌اموزندن آشیره‌رق ینه اثبات راست ضربیله الاالله آلدیغی یره اوره نیت خالصه ایله وتوجه تام بوله شوق وذوقی وذکری چوغالده‌رق تااختیاری الدن کیدنجه‌یه‌قدر کلمهٔ کلام‌ناقص وزیاده حرف ایله تغییر ایتمیه‌مکر که‌اختیاری سلب اولسه «کماقال» نبی علیه‌السلام «اکثروا ذکرالله حتی یقول انه

لمجنون » یعنی چوق ذکرالله ایدیکزکه سزی کورنلر بونلر مجنوندر دیسونلر تا که تأثیر اسماءالله وانوار ذکرالله دائر محبةالله وشوق ذوق اهل‌الله واقع اولوب وهو المطلوب ایره باقی آلتلر ابسم اولور اولوقت حرف نفی اکسک قالەرق همان الاقالور اولوقت ایچروده اولان غل وغشی یاقوب کرمیت حاصل اولور یعنی حرف ندایی قور دلاایله الاقور یاالله اسمی قالور لساننده چون اسم ذاتی لساننده ویرد اولور صفات‌الله ایله آلور ویرر یعنی صفات‌الله متجلی اولور هر اسمك عطاسنده قول محظوظ اولور وتجلیٔ صفات عبد مقبله لیاقت باغشلار واول لیاقته ولایت دیرلر عبد مقبل ذکر والله نقدر تکثیر ایدر ایسه اولقدر توفیق ایریشور اول ایشده نائب سلطان اولور وولی ا کادیرلر وصفات‌الله ایله صفتلنوب ومظهر عنایت ربانی اولەرق عالم وصابر وشاکر وحلیم حکیم اولور اسم ذات مستجمع جمیع صفاتدر همان توجه تام وملاحظه لازمدر قلبنك پاسی کوزلجه سیلند کدنصکره بعده یالکز ذکر ایله جلالنور دیکر الت استمزسك برقدم کیدرسك جناب حقده بخل یوقدر توفیقنی سکا اون آدیم ایلرو کتورر اولنجیه‌قدر جهد ایله اتحاده اتصاله یتشوب مقاماتی مشاهده ایدەرك وجیع جمع وسر توحیده مطلع اولەسك اول زمان تجلیٔ ذات غلبه ایدوب کونش آینه یه دوشدکجه عکسی آینەدن تجلی ایدر اکر آینەنك دلی اولیدی کونش بنم دیردی «یعنی لااله‌الله» دیرکن لااله‌الا انادیردی حضرت منصورك دیدیکی محل بوقلبدندر تجلی ذات غلبه ایدوب بشریت حسیت کنایه ویرنجه وارلق بولوب نفاخر ایتدی نجه سالك اول مقامده تقاضا ایدر آنی اظهارینه دستور یوقدر اکر سالك هضم ایدەمزسه مرشد مرشد کامل آنی اول محلدن کچیروب هضم ایتدیرر حضرت منصور هضم ایتمدیکی

محضا سرینی ویرمکه راضی اولدیغی تا که بوسردن طالبلر آگاه اولەلر وعالمده کندویه نشان قاله وعبادتده ذات حق چون وچرادن منزهدر فیض الهینك نورلری ظاهراولمسی سالکك استعدادینه کورەدر دیمشلر وتجلی تابع قلبدر بعضیلرینك عندنده قلب تابع تجلیدر شیخ محی الدین عربی حضرتلری عندنده قلب مختار ثانیدر زیرا عارفلر کامللر عندنده قلبنك خصوص وکیفیتی یوقدر آنلره حقدن غیری نسنه کورنمز شعر

مکتب حق ایچره اولاندر بوخلقك ابجدی
خالقك محمودی اول اولنجه بو خلقك احمدی
غائب اولمش کوکلکی حاضر قیله کوریاخی
تااولەسین شاهد حق جمله خلقك مشهدی

نتکم بایزید بسامی حضرتلری بو بیتی بیورمش

کرسنی برکونده یوز بیك کز کورم
طویمیوب الآن کورسم دیرم

چونکه اوذات عالقدر بواسرار نا کهانی بیان ایلیوب دل مجروحه مرهم شفا سوروب وطور وداع اوزره حرکت برله ایاغه قالقوب کیتمك مرادنده ایکن بوفقیر پرتقصیر کویا کندیمه کلوب اول ذات ایله دائما کوریشوب خدمتلرنده فدای جان ایچون کندولرینی ومحل اقامتلرینی اوکرنمك ایچون محجوبانه سؤال ایتدکده ذات مذکورینه کلامه مباشرتله بکا شیخ الهی دیرلر وشمدی مسکنم یوقدر بردها ملاقات آنجق اذن ربانیله اولەبیلور دیدکده ایاقلارینه یوزسورمك اوزره قپانمقلقله کندیمی سجدهٔ شکرده بولدم بونطق اسرارلرینی اخوان دین ایچون

برفائدهٔ مفیده ونصایح بلیغ اولمق اوزره ورسالهٔ مختصره ایدیله‌رك منغیر حد انظار اخوانمه وضع ایلدم واقع اولان سهو وخطایاسنی دامن عفو کریمانه وحکمت شنان افندیلریمز ایله مستور بیورملرینی بهمه حال تمنی ایدرم .

ای کوزم کورمه رضادن بشقه غیر منتی
درکه مولاده ثابت اول کوزت دائم قنجتی
تا که سیر ایتسن کرکدر جلوهٔ پر حکمتی
کیجه کوندز قیل تضرع کردیلرسك وصلتی

§

چونکه حق ناظردر قلب عباده دائما
سن دخی صدق وخلوص ایت اول دعاده دائما
و یرمه کوکلك مکر شیطانله عناده دائما
ایکیلکله قالمسون کوکلك بولاسیك وصلتی

§

ایتمه رغبت جیفهٔ دنیایه الدانمه صقین
اعتباری یوق انك اقبالنه قانمه صقین
حق‌شناس اول شیوهٔ خناس ایله یانمه صقین
مرد هشیار ایشتمز دنیاده شان وشهرتی

§

درکه حقدن دیلرسك کندنه (توفیق) تام
صاحبنه‌قیل حواله حالکی خوش طوت مدام
ایشلرك بر بر یاپار هب اول عزوذا انتقام
جملهٔ اشیایه واقفدر بلور کیفیتی

§

﴿ افادهٔ حال ﴾

بو عبد عاجزلری یکرمی یدی سنه‌دنبرو خدمات شاهانه‌ده مستخدم والطاف عنایات حضرت جهانبانی ایله رتبهٔ عاجزانه‌م ضبطیه بیکباشیلغنه قدر ترفیع اولنوب بونامتشکر وممتدار ایکن رتبهٔ مذکوره ایله آطنه ولایتی داخلنده واقع وقوزان سنجاقلرنده استخدام و بووجهله ایفای وظیفه‌یه بذل مقدرت ایلمکده اولوب بحسب البشریه عارض اولان مزاجسزلق محل مذکوره‌نك آب وهواسیله عدم امتزاجدن نشأت ایلمش بولندیغندن چار وناچار بوکره تبدیل آب وهوا ضمننده استانهٔ آشیانهٔ شوکت عزیمت وقوعبولمش وکیفسزلکم وظیفه‌می ایفایه مانع بولندیغندن بو سببدن طولایی آچیغه چیقارلمش و بو حال حزن اشتمالده امرار اوقات اولنمقده ایکن رسالهٔ عاجزی ذکری سبقت ایدن پیر روشنطیمز متسلی اولنمقلغم ایچون بو عاجزلری اوحزن اکدار ایله مملو ورنجیده اولان قلب فقیرانه‌می آشیانهٔ مسرته تحویل ایلدکلرندن بو فقیر پر تقصیر دخی اول ذات عالیقدرك دهان کوهر فشانندن صدور ایدن مسائل حکمیهٔ صوفیه‌نك مزایای عالیه‌سندن سائر احوانی دخی مستفید ایلمك وبو وسیله ایله نائل اجر عظیم اولنمق املیله اشبو رسالهٔ احقرانه‌می اخطار سالکانه وضع ایلدم .

صورت وروش افاده‌جه واقع اوله‌جق خطیئاتنی عفو ایلملری قارئین کرامدن ایروجه نیاز اولنور والله المستعان

Süleymaniye U. Kütüphanesi
Kısmı Hacı Mahmud Ef.
Yeni Kayıt No 3077
Eski Kayıt No